

MINISTÈRE
DE L'ÉDUCATION
NATIONALE

EBE CAT 1

SESSION 2018

**CAPES
CONCOURS EXTERNE**

SECTION : LANGUES RÉGIONALES

CATALAN

COMPOSITION ET TRADUCTION

Durée : 5 heures

L'usage de tout ouvrage de référence, de tout dictionnaire et de tout matériel électronique (y compris la calculatrice) est rigoureusement interdit.

Dans le cas où un(e) candidat(e) repère ce qui lui semble être une erreur d'énoncé, il (elle) le signale très lisiblement sur sa copie, propose la correction et poursuit l'épreuve en conséquence.

De même, si cela vous conduit à formuler une ou plusieurs hypothèses, il vous est demandé de la (ou les) mentionner explicitement.

NB : La copie que vous rendrez ne devra, conformément au principe d'anonymat, comporter aucun signe distinctif, tel que nom, signature, origine, etc. Si le travail qui vous est demandé comporte notamment la rédaction d'un projet ou d'une note, vous devrez impérativement vous abstenir de signer ou de l'identifier.

Tournez la page S.V.P.

INFORMATION AUX CANDIDATS

Vous trouverez ci-après les codes nécessaires vous permettant de compléter les rubriques figurant en en-tête de votre copie

Ces codes doivent être reportés sur chacune des copies que vous remettrez.

▪ **Concours externe du CAPES de l'enseignement public :**

Concours
E B E

Section/option
0 4 4 2 E

Epreuve
1 0 1

Matière
7 4 1 4

COMPOSITION

Ajudant-vos amb els quatre documents següents, mostreu com l'originalitat de la ficció catalana contemporània, expressada en termes propers o allunyats, s'inscriu dins una dimensió universal.

DOCUMENT N°1 :

Sortim de la vila per la porta d'Elna i anem a veure els xais que pasturen, provant d'imitar el xiular dels pastors. Em pregunto si un dia podré parlar com els animals. Primer algú hauria de traduir-me alguns dels seus crits. Potser els animals no tenen llengües, o potser sí, mai no ho sabré. Tant que m'agradaria, amb aquests deu anys que tinc, enraonar amb les ovelles dels afores de Perpinyà, com més tard m'agradaria fer-ho amb les gavines que giravolten per damunt del vaixell que em durà a l'altre costat del món. Juguem i també guaitem els soldats que passen per intentar sentir algun secret, sempre intimitats de borratxeres i bordells, que em confirmen el que m'explica Abel sobre allò que un dia hauré de fer amb una dona. Sovint, tot fent veure que m'interessen les seves històries de copulacions, d'amagat m'escapo amb el pensament i, sense escoltar res més del que trama, torno a la pregunta que em comença a burxar i em burxa ara, mentre escric. Em pregunto quantes llengües humanes hi ha al món i com ho hauria de fer per parlar-les totes.

Ho sé pas, murmura la mare, pregunta-ho al pare. No l'hi pregunto, només el fito de lluny, mentre llegeix un diari sota la llum de la finestra. Com que sembla més distret que malhumorat, la mare s'atreveix a destorbar-ho. Ho sé pas, diu el pare, però en veure'm tan decebut la mare sospira :

- Aquest nin vol sapiguer coses, el podries pas ajudar ? Deu pas sere complicat de sapiguer quantes llengües es parlen al món...

D'acord, d'acord, remuga el pare al cap d'alguns segons de silenci, i sense donar a la seva veu el to metàl·lic que hi posa tan sovint quan m'adreça la paraula, afegeix : Veiam, rumiem. Junts comptem les llengües que coneixen. M'és igual que s'equivoquin o desvariegin, tots dos, el pare i la mare, fan com si fos normal preocupar-se ensems pel fill menut ; els miro l'un i l'altre parlar d'allò que més m'interessa i una mica més tard, dins el llit, pensaré que només per aquest moment valia la pena tenir aquest do estrany.

Enumeren una vintena de llengües, sumant el xinès, el japonès i l'àrab a unes quantes llengües d'Europa. El pare diu :

- Hi cal afegir les llengües dels indians i dels negres, posem una desena més, i encara falta Tahití, Indoxina i Madagascar...

- No –xiuxiueja la mare–, Madagascar és a Àfrica, ja l'hem comptat...

- Bé, en fin, crec que amb curanta llengües n'hem fet la volta. Què, te va bé, aixins ?

Me va bé. I crec que les podré saber totes. Si a deu anys en conec set, puc esperar parlar-ne quaranta cap a vint anys. Llavors, penso, em podré llogar per ser intèrpret a les ambaixades del Tibet o de la Barbaria, podré comerciar amb els sultans, els xas, els mogols, els tsars... El Xatot petit de la Fusteria serà famós com Marco Polo i un dia s'endurà les germanes, Suzette, Madeleine, Anna-Maria i Séraphine, per maridar-les amb fills de senyors de llacs i muntanyes, i ell es casarà amb l'hereva d'un gran ducat de la vora del riu Groc.

Abans haig d'aprendre moltes més llengües i a Perpinyà ja no sé com descobrir-ne més. Passen mesos i de nou tinc la sensació de desdibuixar-me. Per sort, de tant en tant el pare ens demana d'acompanyar-lo, quan surt, per mostrar que és un cap de família honorable, que seria hora que oblidessin la seva detenció el dia de ma naixença i que el reintegressin a la llista dels candidats a càrrecs municipals. Per això porta quatre filles i un fill a la llibreria Pijaume, avall de la Llotja, per comprar el llibre de lletres franceses de Séraphine. A casa el llegir no és gaire important ; tenim pocs llibres, set o vuit, potser dotze, endreçats al menjador, en una lleixa a tocar de la xemeneia. I la meitat parlen de rellotges.

El navegant, Joan-Lluís LLUÍS, « Capítol 5. Μικρό σύννεφο » Ed. Proa, 2016

DOCUMENT N°2 :

Durant anys, L'Odissea fou per a mi un poema no necessari. El vaig llegir en la meua adolescència, perquè *calia* conèixer Homer, però no hi vaig tornar fins molt més endavant en la vida. En l'endemig, Homer m'infonia un cert respecte distant i massiu, m'era aliè. Quan hi vaig fer acostament de nou, a Mèxic, no puc pas dir que el poema homèric m'agafés com un arravatament fulgurant: se'm donà, aquesta vegada, d'una manera tan senzilla i profunda alhora, tan sense sorpresa, que fou com el retrobament de quelcom que havia tingut sense saber-ho. En un mot, em vaig adonar que jo sempre havia viscut en la llum d'Homer i, també, que Ulisses havia deixat d'ésser per a mi una mena d'aventurer entre una guerra i un retorn que ell mateix, Ulisses, semblava complaure's a fer no massa pressós. L'heroi d'Homer, tan fèrtil en ginys, em guanyà, m'imposà la seva vigència immortal, quan vaig comprendre que la meua vida, com a ell el seu destí, m'havia convertit en un esclau de la tornada. Aleshores, la seva figura se'm féu gegantinament interior, lluminosament accessible.

En Ulisses el fat, la lluita contra homes, monstres i elements, les seves pròpies passions, el seu periple atzarós, no són altra cosa que fites que marquen una espera en la qual, a fi de comptes, no s'adormí. Ell sabia –i mai no ha estat sol en això– que no desistir del retorn era crear-lo. Tornar a Itaca, sí, però a condició que els Pretendents poguessin ésser foragitats del terror. Calia, doncs, fer-se amb una força i il·luminar un nom, arribar a la integració total de la seva puixança. Però si el mite d'Ulisses ha perllongat fins als nostres dies la seva humanitat transcendent no és perquè fos un estrene, sinó perquè aconseguí ésser ensems acció i testimoni. Si en ell no hi ha divisió tràgica és perquè sap que els déus i el seu destí estan d'acord. Posseït d'aquesta seguretat, es podrà meravellar sovint, però no serà mai sorprès, i acceptarà les resistències com un mitjà necessari per a créixer-se.

Sentint-lo contar –i no s'aturà mai enlloc que, a la primera avinentesa, no sabés fer-se escoltar–, hom s'adona que Ulisses fou un gran testimoni d'ell mateix, i dels altres, quan s'ho valien. I com que l'espectador profund que sempre viatjà amb ell no podia ésser enganyat, l'acció calia que fos meravellosa. La seva llegenda el precedia, però quan ell arribava tothom sentia que es feia veritat, sense minvar. Per això hi ha una cosa que ens sembla impossible en ell: que no fos realment allò que digué que era. Més que no pas Tenea, fou aquesta absoluta autenticitat allò que ens el salvà, i que ens el fa sentir etern com la seva mar nostra.

Les narracions que componen aquest llibre han estat tractades amb una llibertat que seria excessiva si m'hagués guiat una intenció de paràfrasi o d'adaptació. Però no és aquest el cas. Per rar que pugui semblar, aquest llibre ha estat escrit gairebé sense pensar en Homer. A la meua limitada mesura, volia, de primer, contar-me diferentment algunes figures i temes que m'abellien més que els altres de l'obra immortal. Però aviat vaig adonar-me, astorat, que l'única cosa que veritablement podia fer era donar pàtria en mi a unes possessions i presències que m'arribaven l'una darrera l'altra, inevitablement. Així, allò que jo havia cregut circumscrit a un pur exercici –i ofici– de fantasia se'm feia espiritualment vital.

No pensava en Homer, he dit, però Homer, tanmateix, *hi era*. I aquesta funció d'ésser-hi se'm manifestava més en la viva consciència que no el podia traïr de cap de les maneres, que no pas en la suggestió de les seves figures divinament emmotllades, en el seu perfer

mediterrani, en l'aregament de la seva poesia torrencial. No es tractava de vinclar-lo –qui podria fer-ho!–, ans de crear unes altres certeses. En una paraula, el mite homèric m'interessava quan el sentia desvetllar en mi unes vivències adormides que, inefablement, es construïen la seva peculiar visió i expressió. Per altra banda, si el símbol d'Ulisses, el gran errant del nostre mar, em resultava d'una tan apropada validesa era perquè l'identificar-m'hi humanament tenia una essencialitat dramàtica que em confirmava. I fins hi havia paral·lelismes externs colpidors. Només n'esmentaré un: que els deu anys errants d'Ulisses, acabada la seva guerra, coincidien, gairebé dia per dia, amb els meus deu anys d'exili roder.

Més d'una vegada, en el transcurs dels mesos esmerçats en la composició d'aquest llibre, m'he preguntat si valia la pena de donar una nova versió d'Ulisses, per personal, per meva que fos. Però dessota de tots els dubtes que pogués tenir, sentia en mi una certesa que no es vinculava i uns estímuls que no s'estroncaven. Jo sabia que l'obra se m'havia fet inevitable, i que allò que la faria perdonar o estimar era, alta o baixa, la meva mesura mediterrània, aquella part de la gran herència antiga que m'havia pertocat per ésser jo qui era, per haver nascut i viscut en aquell país que és la meva pàtria. D'aquesta herència, allò que m'interessava més era traslladar a un pla comunicatiu les meves sorpreses meravellades, és a dir, contar allò que jo no sabia que sabés. Dit això, hom comprendrà que l'ombra d'Homer, en la meva llibertat, m'hagi estat lleugera...

[1953]

Odisseu, Agustí BARTRA, "Prefaci", primera edició Mèxic, 1953

DOCUMENT N°3 :

Sosnowski coneixia les dones, sobretot les alemanyes. Pressentia que un viatge a la Costa Brava enlluernaria Benita la morena i Irene la rossa. Embegudes de romanticisme, recordarien Goethe.

*Kennst du das Land, wo die Zitronen blühn,
Indunklen Laub die Gol-Orangen glühn,
Ein sanfter Wind von blauen Himmel weht...*

El comte va passar per l'agència de viatges de la companyia de vagon llits a Unter den Linden, on va reservar els bitllets de tren i dues cambres a l'hotel Savoy-Palace de Niça.

El dia de l'arribada, va llogar un cotxe a l'estació i va portar les dues dones a Gordon, un poblet quitllat a dalt de Grassa. La vista del golf de la Napola i Canes era extraordinària. Totes les pedres, tots els horts conreats amb la mateixa gràcia que els mobles del Renaixement. El castell, melangiós, es marfonia perquè sabia que els castells només poden viatjar damunt dels núvols en els contes. Alguns vells hortolans enraonaven en provençal. Les dues dones es van entusiasmar davant del panorama. La mar setinava les muntanyes amb ones blaves i, en la llunyania, les illes de Lerins pigmentaven l'horitzó. A cada moment, les dues berlineses s'extasiaven.

–Que bonic!

De vena, Sosnowski explicà un acudit:

–Un turista escriu amb llapis en una roca: «He estat aquí amb la meva dona. Era molt bonic». Arriba un altre turista que escriu: «He estat aquí sense la meva dona. Encara era més bonic».

Benita la morena digué rient:

–Que dolent!

Van dinar al Restaurant Millo abans de visitar el congost del Lop. Van acabar la tarda pels carrerons de Niça. Les olors d'espècies, de sabonetes i d'herbes diverses transfonien llur impaciència d'arribar a Itàlia. Van menjar una *sòcca*, una coca feta de cigrons, en una vella plaça. Un cop a l'hotel, Benita la morena va començar a joguinejar amb la seva companya. Mentrestant, el polonès es banyava amb sals perfumades, tot llegint la darrera edició de *Le Petit Niçois*. Quan es va sentir en plena forma, va penetrar en la cambra de les dues berlineses sense gaire soroll i, com un gat voluptuós, va saltar al llit de les dues menjafigues.

Al vespre, Irene la rossa es va quedar a l'hotel, cansada. Sosnowski, relaxat, va portar la Benita al barri antic, on van menjar una sopa de verdures amb all i alfàbrega que els provençals anomenen *pisto*. Van anar a raure a la plaça Garibaldi, la més italiana de Niça, amb unes voltes i unes façanes grogues que apostaven per la felicitat. Mentre la noia llegia en veu alta la guia Baedeker, Sosnowski la desitjava. Van caminar cap al port sota un cel negre i blau com als pessebres. Sense contemplacions, la va prendre sota un porxo de la Rue Cassini,

amb el risc que algun noctàmbul els enxampés. Benita la morena udolava. Ningú no l'havia estimada tant.

Durant aquelles vacances a la Costa Brava, Sosnowski tingué la confirmació d'una veritat amagada que sempre havia sospitat. Era possible estimar dues dones a l'encop amb la mateixa intensitat. Una forta atracció sensual el relligava a Benita la morena. L'embogia la seva manera de portar vestits que paraven a l'altura del genoll i resultaven molt curts quan seia. Amb Irene la rossa, en canvi, l'unia una complicitat més intel·lectual, una amistat millorada. El polonès s'estimava molt els seus amics del temps de la guerra, però li hauria agradat poder tocar-los per afeció talment com feia amb les dones, amb una gestualitat sovint desproveïda d'erotisme. A la freda Polònia, els homes no es toquen.

La ballarina de Berlín, Joan Daniel BEZSONOFF,
capítol “VI El país on floreixen els llimoners”, Empúries, Barcelona, 2017

DOCUMENT N°4 :

Quan apareix la Cerdanya, només entrevista des del trencall altíssim de les aigües, al nord, assolellada, mansa, finíssima, meravellosa des del punt més extrem de la collada de Toses, sota la llum una mica malenconiosa d'aquest vint-i-dos d'agost, cobert el cel, a clapes, de balques nuvolades errants, penso que la darrera vegada que havia vist aquestes muntanyes fou en dies correlatius de 1920, o sia fa més de vint-i-cinc anys.

A Vic, l'aire era espès, dens, pesat. Sobre la plana de color de terra d'escudelles, cendrosa, opaca, la xafogor era enervant. Passàrem Ripoll, entremig de dues aigües, i enfilàrem, després de Ribes, la collada. L'aire subtil ens alleugerí el cos a mesura que anàrem pujant, el pensament sortí del bany maria de la plana, el cel s'obrí en una volta magna. Des de la carretera veiérem les vaques pasturant en els prats i saltar les vedelles, tan lleugeres, sobre l'herba, ingràvides, esbojarrades. Amb els primers avets aparegueren les eugassades. Als poltres, els agrada saltar i córrer al fil de la carretera, davant dels automòbils, frenètics, la crinera al vent, tibants de vigor i de força, el cap nerviós i esperitat –formes antigues que els grans escultors captaren. Són tan belles aquestes corredisses dels cavalls que l'amic que em porta en el cotxe para el motor, i al cap d'una estona, quan el soroll mecànic s'esvaeix de l'oïda, quedem submergits en el silenci sever de l'alta muntanya. El vent fa una remor llunyana i ens sembla sentir, molt a prop, una font que raja. Sobre aquest coixí de silenci, el trot ressonant dels cavalls és com una força nua, feliç, lliure, forta i gràcil. El trot es va perdent en l'ampla immensitat fins que ja no en queda rastre a l'aire. Després, sentim, com si s'acostessin, els cops de destrat dels llenyataires sobre els arbres. Hi ha un moment que fereix l'aire el gemec nerviós de l'arbre en esqueixar-se i el soroll sord de la gran massa en caure. En la solitud de la muntanya aquesta destrucció continuada, implacable, dels boscos, produeix una inquietud estranya, un malestar donat per una mena d'enrarament, d'estremiment de l'aire... Quan arribàrem a dalt de tot de la collada aparegué la Cerdanya.

Llavors, vint-i-cinc anys enrera, visquérem uns quants dies a Osseja, petita població de la Cerdanya francesa, en una casa de pagès situada sobre la carretera de Bourg-Madame a Montlluís, amb l'escultor Manolo, la seva muller i un jove molt flac, construït a l'oxfordiana, que dibuixava especialment les branques seques dels arbres : Haviland, de Limoges, de la família dels fabricants de porcellana. A la tarda venia a veure'ns sovint Josep Maria Junoy, que vestia unes trinxeres elegants, capell a la caçadora i uns *foulards* de color de robí d'una prodigiosa visibilitat. Haviland no parlava gairebé mai. Manolo, vestit de vellut, amb una bufanda al coll, armat d'un gros bastó amb virolla de muntanya, es trobava en un estat de deliri dialèctic exacerbat. Junoy elaborava poesies subtils, trencadisses, construïdes a la manera sintètica i ràpida dels antics xinesos, que més tard aplegà en el seu petit llibre exquisit, « *Amour et paysage* », i es referia constantment a Pere Ynglada. La senyora de Manolo produïa unes meravelloses sopes de llet i d'herbes de prat. Jo era aleshores un jove absolutament informulat, amb una irresistible tendència a la badoqueria, i el Pirineu, com un tot, em marejava. M'agradava l'olor d'herba seca, odiava els perfums intensos i dormia a les granges.

Manolo sostenia llavors que la Cerdanya és un dels països més bells de la terra i afirmava que és un temple de la naturalesa. És veritat. La Cerdanya té una condició que

poques valls pirinenques tenen : els seus horitzons són dilatats. Té a més a més una qualitat singular : tancada a nord i a sud per altes muntanyes, els seus horitzons s'obren a llevant i a ponent, seguint el camí del sol. S'obren sobretot a ponent, i per això la vall té tardes exquisides, llargues, inoblidables. Gairebé totes les nostres valls pirinenques són estretes, enxubades i fan una impressió d'aclapament, d'engavanyament incòmode. No tenen cap gràcia. Els manca l'ample respir de la gràcia. Són ombrívols i negres, rònegues i secretes. La Cerdanya és un ample país, obert i clar, d'una presència lluminosa i equilibrada, elegant, fi, esvelt. El cel hi és esbatanat i sembla que hi volen els àngels. La vall està presidida per Puigcerdà. És una població que fa la impressió d'estar assentada sobre una tarima i que la seva missió és presidir l'ordre i la pau de la vall. La seva posició és alta, però no és pas encastellada. La manera que té de presidir és enraonada. Totes les panoràmiques, de Puigcerdà estant, obertes a ponent, a migdia i a sol ixent, són una pura meravella. El nord no té pas vista, perquè li fa de respatller. La població, però, sembla viure encara tancada en ella mateixa, de portes endins. Li manquen obertures sobre la vall. No vull pas dir obertures particulars, sinó públiques obertures com la que té –una deliciosa placeta– encara a ponent. El dia que de Puigcerdà estant es pugui veure, constantment i de tot arreu, la Cerdanya, la població tindrà una estada de les més agradables que hom pugui imaginar.

De tota manera, com ha canviat la Cerdanya ! En l'època de la meua primera estada, tot era verd i els prats ocupaven gairebé enterament la vall ; tot semblava, a l'estiu, degotar i regalimar, les frondes vegetals eren espesses i d'una pompa sedant, greu. Era com un jardí de l'Illa de França al peu del Puigmal i del Cadí, folgat, dens, malgrat la seva altura considerable. Estic segur que a Stendhal li hauria agradat la Cerdanya, ell que volia coses « sublimes », enteses com una dosificació de grandiositat i de benestar. Donava gust, llavors, de caminar pel país, passar pels prats mullats, entre la remor dels recs i el repiqueig de les fulles, verd i plata, dels arbres. Els plàtans de Bourg-Madame eren, a l'estiu, literalment paradisiacs ; donaven, a l'absenta que s'hi podia beure, a l'ombra, una frescor palatal, somniada. I els voltants de Bellver, quina gràcia lineal sobre les herbes mullades !

Viatge a la Catalunya Vella, Josep PLA, capítol « La Cerdanya i Puigcerdà »,
Obra completa, Volum IX, Barcelona, 1976

TRADUCTION

A – Traduction en catalan :

L'insolite vocation de mon père s'explique, je crois, par son statut social. Son nom, certaines relations familiales, des camaraderies d'enfance, des amitiés de jeune homme le convainquirent qu'il appartenait à l'aristocratie ; il en adopta les valeurs. Il appréciait les gestes élégants, les jolis sentiments, la désinvolture, l'allure, le panache, la frivolité, l'ironie. Les sérieuses vertus que prise la bourgeoisie l'ennuyaient. Grâce à sa très bonne mémoire, il réussit ses examens, mais il consacra surtout ses années d'études à ses plaisirs : théâtres, champs de courses, cafés, salons. Il se souciait si peu de réussite roturière qu'une fois ses premiers diplômes conquis, il ne prit pas la peine de soutenir une thèse ; il s'inscrivit à la cour d'appel et entra comme secrétaire chez un avocat chevronné. Il dédaignait les succès qui s'obtiennent par le travail et l'effort ; d'après lui, si on était "né", on possédait des qualités irréductibles à tout mérite : esprit, talent, charme, race. L'ennui, c'est qu'au sein de cette caste à laquelle il prétendait, il se trouvait n'être rien ; il avait un nom à particule, mais obscur, qui ne lui ouvrait ni les clubs, ni les salons élégants ; pour vivre en grand seigneur, les moyens lui manquaient. Ce qu'il pouvait être dans le monde bourgeois - un avocat distingué, un père de famille, un citoyen honorable - il y accordait peu de prix. Il partait dans la vie les mains vides, et méprisait les biens qui s'acquièrent. Pour pallier cette indigence, il ne lui restait qu'une issue : paraître.

Simone DE BEAUVOIR, *Mémoires d'une jeune fille rangée*, Ed. Gallimard, 1958,
collection Folio, réimpr. 2016, p. 47.

B – Traduction en français :

Per allí, hi trafiqueja un home jovenàs, alt, encorbat, de crani punxegut, nas d'àliga, boca contreta, pèl aspre i ulls blavosos esquitxats de volves més fosques que els hi donen apariències i fredors de marbre jaspíat. Sol estar arraulit prop del braser o bé mig ajagut en el seu banc, que bruny amb el fregadís de son cos, rosegat de mandra, estremit de misteri, malalt de silenci i de penombra. Son trajo de vellut és tan semblant de color amb la muralla, que no

és pas fàcil de distingir-lo a primera vista: el visitant que entra allí l'endevina per un gruny feréstec i agressiu que llença des de son escambell on, amb la faç entre les mans, sembla rumiar constantment. Tot ell, àdhuc sa cara, està cobert d'aqueixa melangiosa i humil pàtina que unifica la tonalitat de les coses on els ombrívols sojorns on flaira l'encens i els llavis xiuxegen. Els objectes que té a l'entorn estan tots coberts d'una capa de tartrà, secreció de ses manasses, que s'estén fins als caires dels retaules i en els daurats de les estoles. I ell estima tot lo que toca amb amor gelós que el fa insociable. No ha volgut mai ajudant. Branda sol la *Maria*, que sempre havien sigut dos per brandar-la, i ell sol dorm en una cambra situada a l'altra part de l'església tan isolada, tan tètrica, tan veïna a galeries, escales i buidors atapeïdes d'enigmàtiques tenebres que s'hi desvetllaven els més coratjosos.

Prudenci BERTRANA, *Josafat*, 1906, Ed. de la ela geminada, Girona 2014, p. 26.

Réflexion en français : Connaissances linguistiques et culturelles

- 1) Dans le texte A, expliquez l'utilisation des temps du passé et celle de leur traduction en catalan.
- 2) Décrivez et justifiez l'utilisation des adjectifs possessifs dans le texte B. Quelles autres formes l'auteur aurait pu employer ?